

Redakcija:

Sabo H. Rozalija, Vučetić Dragan,
Varju Marija, Vasiljev Dušan,

Sudarević Josip, Nemet Janoš

Glavni odg. urednik: Doroslovački Petar

Tehničko uređenje: Varga Žolt

Fotografije: Sobonja Mihalj

Tiraž: 60 primeraka

ČETIRI I PO DECENIJE - NÉGY ÉS FÉL ÉVTIZED

Subotički Vodovod postoji 45 godina, a stariji Subotičani još pamte vreme kada je česma u kući bila simbol komfora i luksuza. Istovremeno, 2007. je i godina u kojoj beležimo 125 godina od kada je prvi javni, bušeni bunar napravljen ispred Franjevačke crkve – beleži povodom ovih godišnjica za naš Bilten Miodrag Radojčin, novinar Radio „Subotica”

Od 12. marta 1962. godine traje takozvano „organizovano snabdevanje vodom”, jer tada je počela gradnja široko rasprostranjene vodovodne mreže i osnovano komunalno preduzeće koje se i (do) danas brine o snabdevanju građana vodom za piće.

Nekako u to vreme, ili malo ranije, zabranjena je prodaja vode iz velikog drvenog bureta koje se nalazilo na zaprežnim kolima koja su obilazila grad da bi dostavila pitku vodu onima koji je nisu imali.

Prva razmatranja boljeg načina snabdevanja grada vodom bila su 1913. godina, kada je inženjer Emil Cuco razradio projekat, koji je obuhvatio snabdevanje vodom u najužem centru grada, ali nije do kraja realizovan zbog izbijanja Prvog svetskog rata.

Kasnije je taj sistem radio tako što se od vodotornja kod železničke stanice voda distribuirala u gradski centar, ali većina Subotičana još je samo mogla da mašta da ima slavinu u kući.

Zato su tridesetih godina prošlog veka, u gotovo svim ulicama napravljeni bunari „sa tačkom” i voda sa dubine od desetak – dvanaest metara, bila je dobra i zdrava. Na žalost, tih bunara skoro više i da nema, a sloj na površini dubinama je već uveliko zagađen.

Vodovodna mreža danas pokriva oko 70 odsto grada, dok kanalizacija uveliko zaostaje. Najveće izvorište je Vodozahvat – I, kod fabrike „Zorka”, gde je početkom devedesetih godina podignuto i postrojenje za kondicioniranje vode, takozvana „fabrika čiste vode”, a ukupna dužina mreže dostiže oko 500 kilometara, sa više od 30.000 priključaka.

A Szabadkai Vízművek 45 éve létezik, és az idősebb szabadkaiak még emlékeznek azokra az időkre, amikor a házban lévő vízcsap még a kényelem és a luxus jelképének számított. Ebben az esztendőben emlékezünk ugyanakkor arra is, hogy 125 évvel ezelőtt fúrták az első közkutatót városunkban, mégpedig a Ferencesek temploma előtt. A két évforduló kapcsán tesszük közzé Miodrag Radojčinnak, a Szabadkai Rádió újságírójának írását.

1962. március 12. óta van ún. „szervezett vízellátás” Szabadkán. Akkor kezdődött ugyanis a nagy kiterjedésű vízvezeték-hálózat kiépítése, és akkor alakult a kommunális közcivilizáció

is, amely (azóta) egészen a mai napig gondoskodik a lakosság ivóvízzel való ellátásáról.

Valahol ugyanebben az időben, vagy talán valamivel korábban tiltották meg a hatóságok a várost nagy fahordóval járó fogatos lajtos kocsik használatát. Így jutottak ugyanis ivóvízhez azok a polgárok, akiknek nem volt kútjuk.

A város lakosságának jobb vízellátására vonatkozó munka (ma úgy mondanánk: elaborátum, vagy projektum) még 1913-ban készült. Emil Cuco mérnök dolgozott ki akkor egy projektumot a legszűkebb városközpontban élők ivóvízzel való ellátásáról, de az első

világháború miatt a megvalósításra már nem kerülhetett sor.

A rendszer azonban később mégis működött, hiszen a vasútállomáson épített víztoronyból a városközpontig juttatták el a vezetékes vizet, de a polgárok többsége továbbra is csak álmódhozhatott arról, hogy egyszer majd vízcsap lesz az otthonában.

A múlt század harmincas éveiben éppen ezért szinte minden utcában fúrtak egy 10-12 méteres mély közkutatót (ezek voltak a nevezetes pontos kutak), amelyeknek a vize jó és egészséges volt. Ma már szinte egyetlen ilyen kút sincs, a vízréteg pedig, amelyből az ivóvizet nyerték, már régen elszennyeződött.

Kvalitet vode, koja se crpi iz podzemnih resursa sa dubine od 110 do 180 metara, je stalan, nepromenljiv, bez obzira na godišnje doba i zaštićen od bilo kakvih spoljnih uticaja.

Voda je, kao o svugde u Panonskoj niziji, opterećena povećanom koncentracijom gvožđa, amonijaka i, što je specifično za ovo područje, prirodnog arsena, pa se kondicioniranjem ovi sastojci svode na prihvatljivu meru.

Laboratorija u Javnom komunalnom preduzeću „Vodovod i kanalizacija“ od 1967. godine obavlja svakodnevnu kontrolu ispravnosti vode za piće, i danas se dnevno uzima oko 25 uzoraka sa 60 kontrolnih mesta, odnosno oko 5.000 uzoraka godišnje.

Oni se analiziraju da bi se utvrdila mikrobiološka i hemijska ispravnost vode, a pored kontrole u Vodovodu, uzorke jednom nedeljno uzima i služba Zavoda za zaštitu zdravlja, dok superviziju nad jednim i drugima obavlja Pokrajinska sanitarna inspekcija. Ovo je, što se tiče budućnosti sistema vodosnabdevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda upravo u 45. godini postojanja Vodovoda, značajna godina, jer kreće izgradnja novog uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, dok su, što se tiče snabdevanja vodom, donete važne odluke kroz usvojenu Strategiju razvoja do 2026. godine.

Po ovoj Strategiji, do kraja tog perioda, uz ulaganja od oko 113 miliona evra, svim stanovnicima subotičke opštine, uključujući i prigradska naselja u kojima postoji organizovani sistem vodosnabdevanja, treba da se obezbedi voda jednakog kvaliteta. To će se postići tako što će se na „Vodozahvatu - II“ graditi novi, drugi po redu, uređaj za kondicioniranje, a mini postrojenja za preradu vode treba da se nađu u naseljima.

„Voda je roba koja ima svoju cenu“, sve češće se čuje u vremenu kada se nagoveštava da će voda biti „nafta“ 21. veka, zbog koje će se voditi ratovi, pa je jasno da je u pitanju delatnost od prvorazrednog značaja i da pred Javnim komunalnim preduzećem „Vodovod i kanalizacija“ stoje ogromni zadaci koje će morati da ispuni u godinama koje dolaze. Jedan od njih je briga o resursima, koji nisu neiscrpnii, i sa kojima se mora baratati pažljivo i promišljeno. Da bi i sledećih 45 godina ovo preduzeće moglo da snabdeva građane Subotice dovoljnim količinama zdrave vode za piće.

A vizezetik-halozat ma mar a város mintegy 70 százalékát lefedi, míg a csatornahálózat ettől nagymértékben elmarad. A legnagyobb víznyerő hely a Zorka Vegyi Műveknél található 1-es számú kút. A kilencvenes évek elején kiépült itt egy, a víz minőségét szabályozó berendezés, az ún. „tisztá víz gyára“, a hálózat teljes hossza pedig már mintegy 500 kilométer. A felhasználók, illetve fogyasztók száma több mint 30.000.

A 110 és 180 méteres mélységből nyert víz állandó és változatlan minőségű, tekintet nélkül a kitermelés idejére, az évszakok változására és védett a különböző külső hatásoktól.

A Pannon síkságon általában, így nálunk is magas vas- és ammóniatartalmú a víz, de a terület sajátosságaként természetes arzén is található benne, így a minőségjavító berendezésnek köszönhetően ezeket a tartalmakat elfogadható szinten lehet tartani.

A Víz- és Csatornázási Művek KKV laboratóriumában 1967 óta naponta ellenőrzik a víz minőségét: ma is naponta mintegy 25 mintát vesznek 60 ellenőrző ponton, ami évente közel 5000 mintát, illetve elemzést jelent.

Az ellenőrzés célja a víz mikrobiológiai és vegyi összetételének elemzése. A Vízművekben végzett analízisek mellett az Egészségvédelmi Központ szakemberei is hetente ellenőrzik a szabadkai ivóvíz minőségét. A két ellenőrzés mellett szólni kell a felügyeletet, illetve rendszeres felülvizsgálatot végző Tartományi Egészségügyi Felügyelőségről is.

Jelentős az idei év, a Szabadkai Vízművek fennállásának 45. évfordulója a vízellátás, a vízvezetés és a szennyvíztisztítás jövője szempontjából azért is, mert megkezdődik ebben az esztendőben az új szennyvíztisztító berendezés építése, ami pedig a vízellátást illeti, a 2026-ig terjedő időszakra vonatkozó Fejlesztési Stratégia elfogadása révén rendkívül jelentős határozatok születtek.

Jelentős az idei év, a Szabadkai Vízművek fennállásának 45. évfordulója a vízellátás, a vízvezetés és a szennyvíztisztítás jövője szempontjából azért is, mert megkezdődik ebben az esztendőben az új szennyvíztisztító berendezés építése, ami pedig a vízellátást illeti, a 2026-ig terjedő időszakra vonatkozó Fejlesztési Stratégia elfogadása révén rendkívül jelentős határozatok születtek.

E dokumentum értelmében a jelzett periódus végéig – mintegy 113 millió eurós beruházással – azonos minőségű ivóvízhez jut a község minden polgára: beleértve azokat a külterületeket és településeket is, ahol van szervezett vízellátás. A 2-es számú víznyerő helyen ugyanis kiépül a sorrendben második vízminőség-javító berendezés, és kisebb vízfeldolgozó berendezéseket létesítenek a településeken is.

„A víz olyan árucikk, amelynek ára van” – halljuk egyre gyakrabban korunkban, amikor már segíteni lehet, hogy az ivóvíz lesz a XXI. század „kőolaja”, amelyért háborúzni fognak. Éppen ezért teljesen

egyértelmű, hogy elsőrangú fontossága van ennek a tevékenységnek, a Szabadkai Víz- és Csatornázási Művek KKV előtt pedig óriási feladatok állnak, amelyeket az elkövetkező években teljesíteni kell. Ezek egyike a természeti kincsekről, az erőforrásokról való gondoskodás, hiszen azok nem kimeríthetetlenek, így gondos gazdaként, figyelmesen és átgondoltan kell velük bánni, illetve gazdálkodni. Annak érdekében, hogy ez a vállalat az elkövetkező 45 évben is elláthassa Szabadka polgárait megfelelő mennyiségű és jó minőségű ivóvízzel.

Sve zaposlene Poslovodstvo Preduzeća poziva na zajedničko druženje i večeru koja će se povodom 45 godina postojanja i rada JKP „Vodovod i kanalizacija” Subotica održati u petak, 16. marta 2007. godine sa početkom u 18.00 časova u Sali za svadbe „Zorica” u Malom Bajmoku.

Vállalatunk vezetése minden alkalmazottunkat, minden dolgozónkat szeretettel várja azon a közös vacsorán, amelyet a Víz- és Csatornázási Művek KKV fennállásának és eredményes működésének 45-ik évfordulója alkalmából 2007. március 16-án 18 órai kezdettel tartunk a kisbajmoki Zorica lakodalmas teremben.

VERNOST PREDUZEĆU - HŰSÉGJUTALOM

10		
1. Hoki Igor	5. Lukić Karolina	9. Majcen Zvonko
2. Dakić Branislav	6. Varga Žolt	10. Filep Lajoš
3. Budinčević Zoran	7. Kiš Janoš	11. Radulović Dragan
4. Baljak Aleksandar	8. Gondi Ištvan	12. Husar Ištvan
15		
1. Milanković Janja	5. Galac Rajmund	9. Đuza Nedeljko
2. Vasiljev Dušan	6. Marković Ljubica	10. Čipak Vilmoš
3. Ivić Ljiljana	7. Lovaš Marton	11. Juhas Laslo
4. Buš Elvira	8. Popić Arpad	
20		
1. Balog Tibor	3. Virag Tibor	5. Čajkaš Jožef
2. Milovanović Zoran	4. Peić Livija	6. Rahmouni Marta
25		
1. Tumbas Stipan	3. Kuzmanovski Branko	5. Tormaši Ferenc
2. Doroslovački Petar	4. Čović Zorica	6. Olman Ferenc
30		
1. Mačković Matija		
35		
1. Feješ Klapka Roža	2. Sobonja Mihalj	

